

בבא בתרא יג

עניין: ושונא מתנות יחיה

ריטב"א

מאי טעמא ושונא מתנות יחיה וכו'. ותמיה מילתא, רבנן האי קרא מאי אמרי ביה. והנכון דאינהו סברי דבכי האי גוונא לאו מתנה היא, דלהנאת עצמו מתכוין שרוצה בפחות ולא יהיה עם אחרים בשיתוף<sup>34</sup>, וכיון דכן הלכה כרבנן דרביס נינהו, וכן עיקר<sup>35</sup>. אבל מקצת הגאונים<sup>36</sup> פסקו כרשב"ג דמסתבר טעמיה.

סמ"ע חו"מ סי קעא, י

בדן איני רוצה לקבל מתנה. משום דכתיב [משלי ט"ז כ"ז] ושונא מתנות יחיה. והחולקין צוה דכתיב, ר"ל דחולקין במתנה לחוד, וסניחא להו דנחא דחזירו גומן לו לטובת עצמו דניחא ליה בחלוקה, ע"ז לא קאי הקרא:

רש"י משלי טו, כז

(כז) עובר ביתו. שהוא צולע צולע: ושונא מתנות יחיה. מאחר שהוא שונא מתנות כל שכן שונא את הגול: (כח) לב צדיק יחגה לענות. יחסו ויזין מה

רבינו יונה משלי טו, כז

שהגיע אל תכלית החמדה. ושונא מתנות. הוא שהגיע אל הקצה האחרון בחיוב הרחקת החמדה, בחפץ שיהיו מזונותיו בידי שמים וביגיע כפיו. והנה זאת המדה גדר להרחקת החמדה, ותציל ממוקשי החנופה<sup>49</sup>.

רבינו בחיי כד הקמח ערך חמדה

הרי הוא מבטל, אנכי, כי כיון שהוא חומד נראה שאין בטחונו בטחון גמור במי שאמר, אנכי שאם כן לא היה חומד כלל. וזהו לפי דעתי ענין הכתוב שאמר: ושונא מתנות יחיה<sup>41</sup>, כי בידוע שהאוהב מתנות לא הביאו לזה אלא החמדה הנטועה [בלבו]<sup>42</sup>, אבל מי ששונא אותם בודאי עקר מלבו מדת החמדה ולכך אמר, יחיה, כלומר מבלעדיהם, יבטיחנו הכתוב שיחיה מבלתי המתנות, כי לא בא לידי מדה זו לשונא המתנות ושלא לבטוח בהם אלא מתוך שבוטח בהקב"ה, על כן אמר, יחיה, כי הקב"ה יספיק לו טרפו ומזונו ולא יצטרך למתנות.